

képviseli egy társulatnak vagy pártnak nézeteit, hanem alkalmat ad véleményük kifejezésére és másokéval való egybevetésére mindazoknak, akik az erkölcsi nevelés iránt érdeklődnek, tekintet nélkül vallási vagy bölcséleti meggyőződésükre, nemzetiségükre vagy különleges szempontjaikra. — A két előző kongresszus után a háború ismét homlokterbe terelte az erkölcsi nevelés ügyét, mert az immár megmásíthatatlan multtal szemben a művelődött embereknek össze kell fogniok, hogy a jövőt biztosítsák, felépítsék. Erre való tekintettel s nehogy a viták a gyakorlati tapasztalatok rovására túlságos széles elméleti mederben folyjanak, a végrehajtó bizottság a következő két alapvető kérdést tűzte ki a kongresszus napirendjére: 1. *A nemzetközi szellem és a történelem tanítása.* 2. *A közös felelősség (solidarité) és a nevelés.* E tételekhez a következő hivatalos magyarázatot fűzik. *Ad 1.* A helyi történelemtől a nemzeti történelemhez, innen az emberiség történelméhez. Hogyan lehet az állampolgári és nemzeti eszményt kapcsolatba hozni az emberi testvériség szellemével? A kölcsönös segítés a művelődés kezdetleges fokán. Kormányok és népek története, a munka és a szabadság története. Az iskolázás különböző fokaihoz alkalmazott történelmi tanítás. A történelmi tankönyvek, a történelmi igazság stb. *Ad 2.* A közös felelősség eszméje az elméleti erkölcsi tanításban. A kölcsönös segítés a családi nevelésben. Hogyan lehet a családban és az iskolában a pénz uralma ellen küzdeni? A kölcsönös segítés az iskola gyakorlatában (kölcsönös tanítás). Az iskolai kézimunkák a társadalmi kölcsönös segítés szolgálatában. A tanulók önkormányzata a tanítás különböző fokain és különösen a serdülő korban. A közös felelősség gyakorlata az ifjúsági egyesületekben (cserkész-, vöröskereszt-egyesületek stb.). A társadalmi szolgálat (*service social*) eszméje és a pályaválasztás. A serdülő fiatalok egyénisége és a társadalmi szolgálat eszménye stb. — Amint ebből látható, a két főkérdés még hivatalos értelmezés szerint is elég tág ölel fel s így a szétforgácsolásnak aligha fogja elejét venni. — A kongresszus szabályzata értelmében hivatalos nyelv a francia, angol, olasz, német és eszperantó. A tudományos dolgozatok háromfélék: 1. összefoglaló jelentések (*rapports*), 2. tanulmányok (*mémoires*), 3. közlemények (*communications*). A két elsőre a szervezőbizottság ad megbízást; ezeket lehetőleg előre kinyomatják és megküldik a résztvevőknek, hogy a teljes üléseken megvitathatók legyenek. Közleményeket a bizottság hozzájárulása után bármely tag bekuhldhet, ezeket nem nyomatják ki, hanem a szakosztályi üléseken vitatják meg. A tagsági díj egyébként 20 svájci frank. — A magyar előkészítő bizottság Dr. Fináczy Ernő elnöklésével megalakult, állandó összeköttetést tart fenn a genfi központtal és a részvétellel előterjesztést tett a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak. Eddig a következők jelentettek be előadásokat: Fináczy Ernő, Geöcze Sarolta, Gyulai Ágost, Imre Sándor, Kemény Ferenc, Pauler Ákos, Schneller István, Weszely Ödön. — A kongresszussal kapcsolatban egy olvasóteremben összegyűjtve kiállítják a különböző nemzetek erkölcsnevelési irodalmát. Erre való tekintettel tisztelettel felkérjük az ilyen munkák szerzőit, illetőleg kiadóit, hogy az idevágó könyveket stb. továbbítás végett küldjék be *Kemény Ferenc* címére (VII., Damjanich-u. 52.). (kf.)

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

XXX. nagygyűlés 1922 február 18-án.

Fináczy Ernő elnöklete alatt jelen voltak: Andreánszky Olga, Avar Gyula, Bakonyi Hugó, Bartoniek Géza, Berwaldsky Kálmán, Biró Imre, Bitter Illés, Bohn Ferenc, Bohus Zoltán, Bozóky Endre, Böngérfi János, Endrei Gerzson, Erődi-Harrach Béla, Éltés Mátvás jegyző,

Faludy Rezső, Frank Antal, Friml Aladár, Geőcze Sarolta, Gyulai Ágost, Hajdu János, Héber Bernát, Hidasi Sándor, Ilosvay Lajos, Imre Sándor, Incze József, Jávor Albert, Juba Adolf, Katona Irén, özv. Kátora Lajosné, Kemény Ferenc, Kényeres Elemér, Kisparti János, Kmetykó János, Kőrösi Henrik, Lajos Mária, Lóky Béla, Lukács György, Lux Gyula, Madzsar Imre, Méhes Gyula, Miklóssy Kálmán, Molnár Oszkár, Mosdóssy Imre, Nagy J. Béla, Nagy Zsigmond, Pauler Ákos, Parsche Györgyi, Pintér Jenő, Prochaska Ferenc, Prochaska József, Rátz László, Schneller István, Sólyom János, Székely György, Székely Károly, Szenes Adolf, Szitnyai Elek, Szóts Gyula, Suppán Vilmos, Sztankó Béla, Tevel Mihály, Viszota Gyula, Waldapfel János, Weszely Ödön, Zsengeri Samu, Zsengeri Samuné és mások.

I. *Fináczy Ernő* elnök *A középiskolai tanárképzésről* szóló, nagy figyelemmel hallgatott előadásával (I. ebben a számban a 65—72. lapon), megnyitja a Társaságnak XXX. nagygyűlését.

II. A napirend előtt az elnök üdvözli a nagyszámban megjelent tagokat és érdeklődőket.

III. *Gyulai Ágost* titkár felolvassa az 1921. évről szóló következő jelentését:

Tisztelt Társaság!

Pontosan egy emberöltővel ezelőtt, most 30 esztendeje tartotta Társaságunk első nagygyűlését, melyen első évi munkásságáról adott számot. A nemzedékeknek e váltószáma, a 30 év, most először mulván el Társaságunk fölött, természetesen fölmerül az a gondolat, hogy meg kellene állapítanunk: vajjon azok a nemes pedagógiai elvek, melyeknek Társaságunk mintegy letéteményese és kifejezője volt 30 éven át, melyek a magyar köznevelés gyakorlati műhelyében, a magyar iskolában érvényesítették, meghozták-e gyümölcsüket a magyar nemzet számára? *Sikerült-e a köznevelésnek az utolsó emberöltő alatt jobb, szebb, nemesebb, önzetlenebb nemzedékeket nevelni a magyar jövődő számára?* Körülnézve mai összetört országunk táján, társadalmi és politikai életünk dűlőin és határain, mely fájdalommal tagadó választ kell adnunk a fölvetett kérdésre. A szebb, nemesebb, tisztább életfelfogásra nevelés munkája, melyet iskoláink Eötvös József nagy szellemének hagyományaiiban végezni törekedtek, mintha eredménytelen maradt volna. A sorsnak a magyarságra zúdult rettentő viharában mintha nem állának a vést kellő keménységgel a magyar nemzet kertjének felnövekedett és felnövekvő fái. Önző, nemzeténél-honánál önmagát jobban szerető, egymás iránti gyűlöletben égve a szegény haza ügyét elfeledő nemzedék áll előtérben, és mi, kik kenyerünknek javát megettük, kik egy derék új nemzedéknek helyünkbe állását reméltük, riadtan látjuk, hogy nem nemzetnevelő erények virulnak, hanem nemzetpusztító, nemzetünket őrlő szennyes szenvedélyek tobzódznak körülöttünk. «A ledőlten fában őrlő szű lakik» — mondhatjuk újra a költővel. «Jobban gyűlöltek egymást, mint szerették nemzetüket» — ezt fogja elmondani a mai kor magyar fiairól az utókor, a történelem. S nekünk idősebbeknek, kik más érületre akartuk nevelni utódainkat, ennek látványában rettentő fájdalmunk felik.

Mindamellelt, bár eredménytelen maradt, ne vádoljuk munkánkat, melyet hittel, odaadással, szeretettel végeztünk évtizedek óta. Kívülünk álló erők hiúsították meg munkánk eredményét. S épen azért nem

szabad csüggednünk. Amíg van erőnk, kezdjük újra, kezdjük előlről a szizifuszi munkát. «Menjünk szét, mint a régi nemzetek és kezdjünk újra tűrni és tanulni.» Le kell törülni fájdalmunk könnyeit és vissza kell térni újra a célkitűzéshez: egy jobb, önzetlenebb nemzedék nevelésének gondolatához, egy olyan nemzedékéhez, mely jobban fogja szeretni a haza érdekeit, mint a magáéit. S vegye ki Társaságunk is újra a maga részét e munkából, hirdesse tovább is a szebb, nemesb lelkeknek, a tisztább nemzeti erkölcsöknek útját, melyen a mainál jobb nemzedék uralmához eljutunk.

Ennél szebb célt pedagógusok gyülekezete nem tűzhet ki magának. Társaságunknak mult évi történetére térve, meg kell állapítanunk, hogy a Társaság 1921. évi élete folyamán is híven iparkodott a maga szerény eszközeivel e szép cél szolgálatában megtenni a kötelességét.

Erről az egyévi munkáról szólnak a következő adatok.

Teljes erővel iparkodtunk 1921-ben intenzívvé és elevenné tenni társasági életünket és erre jó eszköznek láttuk azt, hogy az előző években megszokott mértéknél nagyobb számban tartsuk üléseinket és lehetőleg — amennyire a nehéz nyomdai viszonyok megengedték — növeljük folyóiratunknak terjedelmét.

1921-ben 13 ülést tartottunk: egy nagygyűlést, két elnökségi ülést és 10 felolvasó, illetőleg vitailést. Ez üléseken 2 elnöki megnyitón kívül 5 felolvasás hangzott el, egy-egy Schneller Istvántól, Bozóky Endrétől, Bardócz Páltól, Madzsar Imrétől és Weszely Ödöntől; továbbá egy előadói javaslat Geöcze Saroltától a társadalomtudományi ismeretek tanítására nézve és egy azon kérdések tárgyalására, melyeket a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium küldött le az elemi iskolai tanítóképző-intézeteknek folyamatban levő reformja és hatosztályos tanterv-kísérlete tárgyában. E két javaslatnak tárgyalása töltötte be két, illetőleg négy üléseinknek tárgvsorozatát és gyarapította e jelentős kérdések anyagát számos felszólalás kapcsán sok értékes adalékkal és gondolattal. Ezeknek egységes szempontok szerinti összefoglalását a köz számára és a Magyar Pædagogia olvasói részére folyóiratunk közvetítette mult évi 6. számában, illetőleg közvetíti az ideai évfolyamnak első füzetében.

Üléseinknek nagyobb száma, mozgalmas elevenisége, élénk látogatottsága jobb idők képét varázsolta vissza közénk az elmúlt szomorú esztendőben; folyóiratunk azonban — ha egy kissé növekedett is terjedelemben, t. i. két ívvel az előző, 1920-iki évfolyammal szemben — sajnos, még most sem közelítette meg a régi, 40—45 éves köteteket. Így is hálát kell adnunk a sorsnak, pontosabban a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumnak, de különösen a Franklin-Társulatnak, melyek áldozatkészségükkel lehetővé tették, hogy folyóiratunk a Magyar Pædagogiai Társaságnak pénztelensége, szűkös saját anyagi ereje ellenére is 12 ívnyi terjedelemben megjelenhetett. Ezt a szerény terjedelmet, mellyel azonban előnyösen válik ki folyóiratunk más tudományos társulatoknak még inkább vékonyka évfolyamai közül, jól kihasználtnak. Eleven munkásság képe tükröződik benne, mert dolgozótársaink ismét növekednek számban; az előző évfolyamnak 31 munkatársával szemben ezúttal 40-en dolgoztak számunkra. E 40 munkatárs tollából 8 nagyobb tanulmányt, 1 kisebb közleményt, 20 hazai és 11 külföldi könyvismertetést, 3 szemleciikket, 6 vegyes cikket, 1 elnöki megnyitót, 1 fölolvadás gondolatmenetét s a közgazdaságtani és társadalomtudományi ismeretek

tanításáról szóló vitának egész anyagát, vagyis 24 felszólaló előadásainak kivonatát (ez utóbbit egy teljes íven) teszi közzé folyóiratunk, közli az 1919. és 1920. évi magyar pedagógiai irodalom repertóriumát majdnem 2 ívnyi terjedelemben, 3 közleményben adja az 1921-ben megjelent pedagógiai érdekű új magyar könyvek és lapok lajstromát s azonkívül helyet-juttat a Társaság hivatalos közleményeinek is.

Amit, biztató jelül, újabban megállapíthatunk minden más tudományos társaságnál, az egész magyar tudományos világban, hogy komoly renaissance jelei mutatkoznak benne, szemben a politikának lelkiismeretlen és a társadalomnak léha világával, az a mi Társaságunkban is szerencsésen jelentkezett s ez a nem elanyagiasodott gondolkodásúakat őszinte örömmel és teljes bizalommal töltheti el.

Beszámolómnak ehhez a részéhez tartozik annak megemlítése is, hogy a Magyar Pædagogiai Társaság a Szabadoktatási Tanács felhívására s a tőle kapott anyagi segítséggel mult évi munkássága folyamán hozzáfogott tudományszakunknak tágabb értelemben vett népszerűsítése céljából egy népszerű előadás-sorozatnak előkészítéséhez. Ez előadás-sorozat nem a pedagógia tudósai vagy gyakorlati művelői, szóval a köznevelők számára, hanem a pedagógiában érdekelt másik fél, mondjuk — egy kissé szokatlanul szólva — a köznevelendők, tehát a gyermekek szülőiből álló közönség számára van előkészületben. A *szülők hibáiról*, nem épen népszerű tárgyról fog szólni e népszerűsítő s remélhetőleg hasznos előadás-sorozat, melynek programja készen áll, melynek terve a legközelebbi jövőben kivitelre kerül s melyre van szerencsém erről a helyről előre fölhívni az érdeklődők becses figyelmét.

A Társaságnak szellemi életéről szóló beszámolómat szokás szerint követi a társaságbeli személyi élet változásainak rövid vázolója is. A Magyar Pædagogiai Társaság főnállása óta nem volt még oly esztendő, melyben alkalmunk ne lett volna a hazai közoktatásügy terén kiváló új erőkkel gyarapítani sorainkat. A lefolyt esztendőben is, a XXIX. nagygyűlésen, betöltvén az előző év folyamán a 100 rendes tagsági hely közül megüresedett két helyet, egyhangúlag megválasztottuk rendes tagtársainkká *Bitter Illés* főigazgatót, a budapesti I. ker. Szent Imre főgimnáziumnak nagy tiszteletnek örvendő igazgatóját, a Katholikus Tanáregyesület elnökét, a keresztény és nemzeti irányú középiskolának egyik legkiválóbb munkását, számos nemzedéknek jeles nevelőjét és *Mihóvics Gyulát*, a debreceni egyetemen a pedagógia tanárát, az eszthetikai, filozófiai és pedagógiai irodalom művelőjét. Taggá választásuk s az, hogy ezt örömmel fogadták, Társaságunknak dízére vált s ez első ünnepies alkalommal örömmel üdvözljük őket szívesen látott új munkatársakul tagtársaink sorában.

A személyi változásoknak másik, szomorúbbik formája sem maradt el tőlünk az elmúlt, 1921. esztendőben. Négyen hunytak el a Társaságnak rendes tagjai sorából. Egyik közülök már 1920 folyamán, de halála megszállt területen következvén be, csak most vettünk hírt örök távozásáról. Ez *Láng Mihály* volt, Társaságunknak 1911 óta rendes tagja, a népoktatásnak régi rajongó munkása, legutóbb az aradi elemi iskolai tanítóképző-intézetnek nyugalomba vonult igazgatója, ki annak idején sok érdekes kezdeménnyel sorakozott be a magyar pedagógia művelői közé, gyermekmegfigyeléseivel s erről a tárgyról írott dolgozataival megvetvén alapját az újabban nagy jelentőségre jutott magyar gyermektanulmá-

nyozásnak s a munkaszeretetre való nevelésről írott nagyobb könyvével a munkaiskola gondolatának akkor állván szolgálatába, mikor ez az eszme még nagyrészt ismeretlen volt minálunk. Ő volt az, ki a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium megbízásából kidolgozta a nem magyar-ajkúak magyar nyelvi oktatásának tantervét és az ezirányú tanítás vezérkönyvét, evvel is érdemeket szerezvén az egykor nem csonka Magyarország érdekében. — Az 1921. esztendőben hunyt el tagtársaink közül *Kuthy József* címzetes főigazgató, a székesfehérvári főreáliskolának nyugalmazott igazgatója, Társaságunknak alapítása óta rendes tagja, a magyar tanárok régi gárdájának egyik jelese, ki nem elméleti pedagógiai művekkel, de szintén érdemes munkáival, sok derék és kiváló magyar ember fölnevelésének becsületes munkájával írta föl nevét újabbkori köznevelésünk krónikájának lapjaira. — Eltávozott a Társaságunk rendes tagjai sorából *Bódisz Jusztin*, a magyar iskolázásnak majdnem ezeréves történetében oly jeles magyar bencés-rendnek kiváló tagja, a pannonhalmi főiskola tanárképző-intézetének volt tanára, Társaságunknak 1915 óta rendes tagja, kit amellett, hogy jeles filológus, szép műveltségű s nagy képzettségű férfiú volt, a gyakorlati pedagógia és a középiskolai tanárság egyesületi kérdései is érdekelték s e tekintetben mint az Országos Középiskolai Tanáregyesületnek egyik alelnöke is értékes munkásságot fejtett ki. — Kivált végül — last, not least — nagy fájdalomkra a Társaság alapítóinak sorából *Riedl Frigyes*, a magyarságnak az utolsó emberöltő alatt a tudomány és a tanítás terén egyik legjelesebb fia, eszthetikus és irodalomtörténetíró, időnkint a magyar tanügyi irodalomnak is művelője, az Orsz. Közoktatási Tanácsnak sok éven át előadó tanácsosa, kitűnő és hosszú időn át népszerű tankönyveknek szerzője, olyan tankönyveké, melyekben az inductív módszer különös sikerrel vitte be a magyar retorikai és poetikai oktatás menetébe. Riedl sok becses szál fűzte a magyar iskola, a magyar köznevelés világához, de egy sem annyira, mint legnemesebb értelemben vett igazi tanári és nevelői egyénisége. Mint számos éven át a budapesti IV. ker. főreáliskolában, később egy évtizednél tovább a budapesti egyetemen a magyar iskola munkása s tanítványaitól mindenkor körülrajongott tanár működött közöttünk s e működése nyomán örökzöld borostyánként mindenkor a legszebb emlék, a legmelegebb szeretet fog fűződni nevéhez. Nemes hatást gyakorolni, oly eredménnyel, mint ő, nemzedékek hosszú sorára, halhatatlan érdemet jelent egy nemzet életében. Tanári működésének e jelessége annál nagyobb csodálatot kelt bennünk, mert nagy műveltsége mellett tisztán lelki eszközökkel tudta nagy hatását érvényesíteni. Nem vált nevetségessé sem mint pedagógus és tanár, sem mint ember, életének szomorú alkonyán, testi fogyatkozásai ellenére sem. Nevelő hatásában nem volt száraz iskolamester, hanem valóban tanár a legjavából, kit az istenek nem gyűlölték, hanem nagyon szerettek, mikor pedagógussá tették. Az ő eltávozása sokáig érzékeny és pótolhatatlan veszteséget fog jelenteni a köznevelésnek és a tudományosságunk történetében.

Mind a négy elhunyt rendes tagtársunk emlékét kegyelettel felújítva közöttünk, indítványozom, hogy tisztelő megemlékezésünket jegyzőkönyvünkbe is belefoglaljuk.

Anyagi ügyeinkről — amelyeknek ismertetése hozzátartozik Társaságunknak múlt évi történetéhez — pénztárosunk fog beszámolni. Az

adataiból csak néhányat óhajtok kiemelni. Egyik az, hogy kültagjaink száma ezidőszerint 927; ennyi még ma is, megszűkült országunkban azoknak a száma, kik eszméink, törekvéseink iránt érdeklődnek s akik — a rendes tagokon kívül — folyóiratunkat olvassák és pártolják. Midőn ezt örvendetes tudomásul vétel végett bejelentem s az ő pártolásukat köszönettel nyugtázom, egyúttal beszámolóm befejezéséül megragadom az alkalmat, hogy Társaságunk nevében köszönetet mondjak jötevőinknek s indítványozzam jegyzőkönyvbe iktatását e köszönetünknek első-sorban a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium iránt 30,000 és a Szabadoktatási Tanács iránt 17,000 K-nyi, Málnai Mihály rendes tag-társunk iránt 1000 K-nyi segítő adományukért, de nem kevésbé köszönetünknek és hálaünknek a Franklin-Társulat áldozatkészsége iránt, mely a mai drága nyomdai viszonyok közepett lehetővé tette, reánk nézve igen kedvező módon, folyóiratunknak zavartalan megjelenését. Fogadják mindannyian őszintén érzett hálaünk kifejezését.

Kérem a t. nagygyűlést, szíveskedjék jelentésemet jóváhagyóan tudomásul venni és indítványaimat elfogadni.

A nagygyűlés tudomásul veszi a titkár jelentését és határozattá emeli a benne foglalt indítványokat. Az *elnök* javaslatára a nagygyűlés a titkárnak köszönetet mond a Társaságnak 1921. évi működését bemutató jelentéséért.

IV. *Bozóky Endre* pénztáros bemutatja a Társaságnak 1921. évi számadását :

A Magyar Pædagogiai Társaság 1921. évi zárószámadása.

<i>Bevétel:</i>		<i>Kiadás:</i>	
Tagdíjhátralékból	1635-90	1920. évi hiány	1705-66
Folyó évi tagdíjakból	2870—	Írói tiszteletdíjak	6004—
Előre fizetett tagdíjakból	704—	Nyomdaköltségek	18865-30
Alapítványok kamataiból ...	545-27	Tisztviselők tiszteletdíja ...	3300—
Adományokból	1990—	Szolgáknak	634—
Kormánysegélyből	30000—	Ügykezeltési költségek	2494-22
A Szabadoktatási Tan.-tól ...	17000—	Szabadoktatási előadásokra.	5000—
Kisorsolt záloglevélből	2000—	Takarékbetétek	120—
Postatakp. zárfeloldásból	1112—	Beszerzések	2759-40
Összesen	57857-17	A Társaság könyvkiadó válalataira	16000—
		Egyenleg (1921. évi maradék)	974-59
		Összesen	57857-17

Budapest, 1922 január 15-én.

Böngérfi János s. k.,
ellenőr.

Dr. Bozóky Endre s. k.,
pénztáros.

A nagygyűlés a számadási tételüket tudomásul veszi.

V. A pénztáros jelentésével kapcsolatban bejelenti az *elnök*, hogy a tisztviselőknek igen szerény tiszteletdíját a nagygyűlés utólagos jóváhagyása reményében 50%-kal felemelte. — A nagygyűlés helyeslően hozzájárul.

VI. *Kemény Ferenc* felolvassa a kiküldött pénztárvizsgáló-bizottságnak következő jelentését :

A pénztári könyveket 1921 január 1-től december 31-ig átvizsgáltuk, mind a bevételeket, mind a kiadásokat az okmányokkal és a tagok nyilvántartásával összehasonlítottuk és megegyezőknek találtuk. A György Aladár-fele pályadíj 600 K-ját a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budai fiókjának 24,992. sz. takarékkönyvében találtuk. Az alap-tőke, a tárgymutató-alap, a könyvkiadási és a szabadoktatási alap a következő aktívákban találtattak: 1. a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budai fiókjában letétbe helyezve 3000 K n. é. 4½%-os saját záloglevél, 400 K n. é. 4%-os magyar koronajáradék, 2000 K n. é. 4½%-os 1920. évi fővárosi kölcsönkötvény, 2210 K n. é. 6%-os májusi, 1020 K n. é. 6%-os februári és 885 K n. é. 5½%-os márciusi hadikölcsönkötvény; 2. ugyanott a 27,358. sz. takarékkönyvben 365 K, a 28.539. sz.-ban 3276·32 K, a 29,100. sz.-ban 1254·50 K; 3. a Magyar-Olasz Bank (azelőtt Magyar Agrár- és Járadékbank) belvárosi fiókjának 6066. sz. takarékkönyvében 2894·67 K, ugyanott a 8302. sz.-ban 258·50 K, a 8315. sz.-ban 4507·20 K és a 209. sz.-ban 5000 K. Az értékpapírok névértékének összege 9515 K, a takarékbetétek összege 17,556·19 K. Ezenkívül a m. kir. postatakarékpénztár 1922. évi január 23-iki 60. sz. kivonata szerint rendelkezésre áll 17,804·76 K; készpénzben és postabélyegekben találtatott 408·92 K. Ezek az aktívák csak a vagyonsváltás lebonyolítása után oszthatók szét az egyes alapok között. Végül a 974·59 K-nyi pénztári maradvány az 1922. évre könyveltetett.

Budapest, 1922 január 23-án.

Kemény Ferenc s. k.,
pénztárvizsgáló-bizottsági tag.

Dr. Zsengeri Samu s. k.,
pénztárvizsgáló-bizottsági tag.

A Társaság *Kemény Ferenc* indítványára *Dr. Bozóky Endre* pénztárosnak a felmentvényt megadja és buzgó működéséért köszönetet mond. Jövő évi pénztárvizsgálókul *Kemény Ferenc* és *Zsengeri Samu* küldetnek ki, akiknek, valamint *Böngérfi János* ellenőrnek fáradozását az elnök külön is megköszöni.

VII. *Dr. Bozóky Endre* bemutatja az 1922. évi költségelőirányzatot:

A Magyar Pædagogiai Társaság 1922. évi költségelőirányzata.

Bevétel:		Kiadás:	
Tagdíjhátralékokból	600—	Írói tiszteletdíjakra	5000—
Folyó évi tagdíjakból	1200—	Tisztviselőknek	3300—
Előre fizetett tagdíjakból	400—	Szolgáknak	800—
Kamatokból	500—	Ügykezelésre	5000—
Adományokból	500—	Nyomdaköltségre	20000—
Kormánysegélyből	30000—	Rendkívüli kiadásokra	2000—
1921. évi maradvány	974·59		
Egyenleg (1922. évi maradék)	1925·41		
Összesen	36100—	Összesen	36100—

Budapest, 1922 február 1-én.

Az elnökség nevében:

Böngérfi János s. k.,
ellenőr.

Dr. Bozóky Endre s. k.
pénztáros.

A nagygyűlés az előirányzatot vita nélkül elfogadja.

VIII. *Fináczy Ernő* elnök jelenti, hogy a Társaság tisztikarának megbízatása lejárt. Mielőtt az elnöki székből lelép, köszönetet mond a Társaságnak a beléje vetett bizalomért, a Társaság tisztviselőinek pedig azért a buzgó támogatásért, amellyel lehetővé tették, hogy az elmúlt nehéz idők alatt Scyllák és Charybdisek közt átvezethette a Társaság hajóját. Ezután felkéri *Bartoniék Géza* rendes tagot a választás vezetésére.

IX. *Bartoniék Géza* mint választási elnök javasolja, hogy a Társaság a szavazás mellőzésével, közfelkiáltás útján válassza meg elnökévé újra *Fináczy Ernőt*. A jelenlevők egyhangú lelkesedése közben határozatként kimondja, hogy a Magyar Pædagogiai Társaság *Fináczy Ernőt* újabb 3 évre megválasztja elnökévé s felkéri az elnöki székek elfoglalására.

X. *Fináczy Ernő* elfoglalván az elnöki széket, megköszöni a Társaságnak ismét megnyilvánult bizalmát. Kijelenti, hogy a Társaság ügyeit ezentúl is minden tekintetben tárgyilagosan kívánja vezetni. Kéri a Társaságot, hogy támogassa ebben a törekvésében. Mivel pedig a többi tisztség is betöltésre vár, ajánlja, hogy a Társaság válassza meg alelnökökké újra *Schneller István* és *Mosdóssy Imre* r. tagokat. Jelenti, hogy a harmadik, középiskolai alelnöki tisztségnek eddigi viselője, a nyugalomba vonult *Erődi Béla* tanker. főigazgató nem kíván többé résztvenni a Társaságnak vezetésében; őszinte sajnálattal látja távoznia elnöktársát, aki Társaságunknak mindenkor legjobb barátai és jóakarói közé tartozott; azt hiszi, a közvéleményt fejezi ki, midőn indítványozza, hogy a Társaság *Erődi Bélának* három évtizedre terjedő érdemes munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon. Helyébe az elnökségi ülés határozatából és saját meggyőződését is követve, a távozó alelnöknek hivatali utódját, *Pintér Jenő* budapesti tanker. főigazgatót ajánlja, aki ép az imént adta tanúbizonyosságát a magyar tudomány terén való kitűnő összefoglaló erejének és csodálatos munkabírásanak s akf mint az országnak első tankerületében levő középiskolák vezetője nagy érdemeket szerzett ez intézmények konszolidációja körül. Társaságunk bizonnyára nagyon sokat remélhet *Pintér Jenő* tevékenységétől s azért tisztelettel kéri alelnökké való megválasztását. Kéri továbbá, válassza meg a nagygyűlés újra a Társaságnak többi, kipróbált és buzgó tisztviselőit is, *Gyulai Agostot* titkárrá, *Éltes Máttyást* jegyzővé, *Bozókly Endrét* pénztárnokká, *Nagy József Bélát* szerkesztővé, *Suppán Vilmost* könyvtárnokká és *Böngérfi Jánost* ellenőrre.

A nagygyűlés egyhangú helyesléssel elfogadja az elnök javaslatait, jegyzőkönyvi köszönetet szavaz *Erődi Bélának* és közfelkiáltással megválasztja az elnök által ajánlott tisztviselőket.

XI. Az elnökség javaslatára a nagygyűlés egyhangúan megválasztja a Társaságnak *tiszteleti tagjául*:

Erődi Béla nyug. tanker. főigazgatót, kinek hosszú és szép, mert munkában eltöltött élete nekünk fiatalabbaknak a kötelességteljesítésben mindenkor mintául fog szolgálhatni. *Erődi Béla* egy félszázad alatt oly sokat dolgozott az iskola érdekében és oly megértett tanusított ez idő alatt köznevelésünknek minden ügye iránt, annyi tanújelét adta pedagógus voltának, a tanárok és az ifjúság iránt való nevelői szeretetének, hogy tiszteleti taggá való megválasztásával a Társaság csak önmagát tiszteli meg.

*Balogh Jenő*t, a M. T. Akadémia főtítkárát. Mindenki, aki őt ismeri, meggyőződhetett a magyar nemzeti műveltség iránt való példászerű buzgólkodásáról, melynek már mint egyetemi tanár és tudós, majd mint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium felelhetetlen államtitkára tanúbizonyságát adta, s melyet most, mint a magyar tudomány areopagjának egyik szellemi vezetője már rövid hivataloskodása óta is közismertté tett. Aki oly szerencsés volt, hogy vele közelebről érintkezhetett, az tudja legjobban, mily szívbeli ügyének tekinti Balogh Jenő a magyar iskola felvirágoztatását és a fiatal magyar nemzedék műveltségi színvonalának emelését.

XII. A megüresedett öt *rendes* tagsági helyre szintén egyhangúan megválasztja a nagygyűlés

Bardócz Pál, székesfevárosi elemi iskolai igazgatót és szakfelügyelőt, az elemi iskolai oktatásnak 31 év óta kitűnő munkását, több tanügyi lapnak és kiadványnak volt szerkesztőjét, illetőleg dolgozótársát, a fővárosi állandó tanmenetnek szerkesztőjét és tankönyvíróját;

Lóky Béla volt kolozsvári gimnáziumi igazgatót, jelenleg a budapesti kegyesrendi főgimnázium igazgatóját, kiváló matematikai tankönyvek szerzőjét;

Dr. Madzsar Imre főgimn. tanárt, egyetemi magántanárt, az Eötvös-kollégium tanárát, történetírót, aki különösen tanügytörténeti dolgozataival kötelezte le maga iránt mind Társaságunkat, mind a magyar pedagógiai irodalmat;

Dr. Nagy József volt középiskolai tanárt, később az Erzsébet-főiskolán a filozófia és pedagógia tanárát, jelenleg az Erzsébet tudományegyetemen a filozófia ny. r. tanárát, az Athenæum szerkesztőjét, filozófiai íróját és

Dr. Petz Gedeon egyetemi ny. r. tanárt, a budapesti középiskolai tanárképzőnek immár két évtized óta igazgatóját, akinek mind tudós személyisége, mind a tudományos oktatás és tanárképzés terén kifejtett áldásos tevékenysége nagy hatással volt hazai közoktatásunkra.

XIII. *Hosvay Lajos* tiszteleti tag úgy véli, hogy a Társaság tagjainak közvéleményét tolmácsolja, midőn a nagygyűlés alkalmából köszönti az elnököt, biztosítja a tagok egyetemének őszinte ragaszkodásáról és szerencsét kíván neki a Társaság további vezetésében kifejtendő munkájához.

XIV. *Az elnök* köszönetet mond a nagygyűlés bizalmáért, melegen üdvözli Imre Sándor államtitkár urat a nagygyűlésen való megjelenése alkalmából és megköszönvén a jelenlevőknek a Társaság ügyei iránt való érdeklődést, berekeszti a Társaságnak XXX. nagygyűlését.

Hivatalos nyugtázás.

A Magyar Pédagógiai Társaság pénztárába 1922 február 15-től május 2-ig a következő befizetések történtek:

Adományok: Bitter Illés alapítványa 200 K. Petz Gedeon alapítványa 400 K. Bardócz Pál 64 K. Láczer István 40 K.

Kütagok befizetései:

1917-re: Eberhard J. Muesi. Schultheisz V.

1918-ra: Eberhard J. Mucsi. Horváth Gy. Krompaszky M. Roseth A. Schultheisz V. Snašel F.

1919-re: Acsay I. Bauer N. Sopron. Brauner L. Nagykanizsa. Buda L. Eberhard J. Mucsi. Einzig M. Szentgotthárd. Éles K. Sümeg. Farkas A. Horváth Gy. Kapi Gy. Sopron. Karai S. Debrecen. Kovács F. Jászárokszallás. Krompaszky M. Nagy Zs. Debrecen. Paál I. Jászárokszallás. Pásztor J. Roseth A. Schultheisz V. Snašel F. Székely K. Székely K. Baja. Szinok Z. Erzsébetfalva. Ujváry K. Pécs.

1920-ra: Acsay I. Bauer N. Sopron. Bíró I. Brauner L. Nagykanizsa. Buda L. Dittler I. Gyoma (4 K). Eberhard J. Mucsi. Einzig M. Szentgotthárd. Éles K. Sümeg. Farkas A. Glatz E. Heller R. Baja (2 K). Horváth Gy. Kapi Gy. Sopron. Karai S. Debrecen. Kántor M. Kiscigánd (4 K). Kiss G. Kovács F. Jászárokszallás. Krompaszky M. Kun A. (4 K). Molnár J. (4 K). Nagy Gy. Debrecen. Nagy Zs. Debrecen. Németh V. Szabolcsbányatelep. Paál I. Jászárokszallás. Pásztor J. Perényi L. (4 K). Roseth A. Schultheisz V. Snašel F. Szalóki R. Székely K. Székely K. Baja. Szinok Z. Erzsébetfalva. Szlamka A. Körmend (8 K). Ujváry K. Pécs.

1921-re: Acsay I. Balassa J. Barcza L. Pápa. Bauer N. Sopron. Bernáth J. Bíró I. Boreczky E. Buda L. Dittler I. Gyoma. Eberhard J. Mucsi. Einzig M. Szentgotthárd. Éles K. Sümeg. Farkas A. Gálos R. Győr. Glatz E. Heller R. Baja. Horváth Gy. Kapi Gy. Sopron. Karai S. Debrecen. Kántor M. Kiscigánd. Kiss G. Kohlbach B. Kovács F. Jászárokszallás. Kroller M. Zalaapáti (6 K). Krompaszky M. Kun A. (6 K). Lasz S. Lukacsics P. Magyar L. Molnár J. Moussong G. Nagy Gy. Debrecen. Nagy Gy. Ordas (6 K). Nagy J. Debrecen. Nagy Zs. Debrecen. Németh V. Szabolcsbányatelep. Óváry Z. Miskolc. Paál I. Jászárokszallás. Pásztor J. Perényi L. (6 K). Posch Zs. Keszthely (4 K). Radnayné Vámosy I. (4 K). Roseth A. Schandl M. (4 K). Schultheisz V. Snašel F. Szalay L. Nagykörös. Szalóki R. Székely K. Székely K. Baja. Szinok Z. Erzsébetfalva. Szlamka A. Körmend. Szilávik L. Szombathy I. Jászberény. Tömörkényi D. Szarvas (4 K). Ujváry K. Pécs.

1922-re: Acsay I. Áfra J. Babilyn M. Bařázs Piri L. Balogh L. Balthazár G. Kecskemét. Barcza L. Bardócz P. (6 K). Pápa. Barna J. Bartha J. Bartsch K. Bauer N. Sopron. Bálint A. Bendicsák E. Berkes O. Keszthely. Béres J. Nagykanizsa. Bíró I. Bittenbinder M. Bodor L. Boér G. Bolla G. Bonkáló S. (8 K). Boreczky E. Buda L. Buzáth A. Csanády F. Sárbogárd. Csánky L. Csekő Á. Csoma Gy. Danilovits J. Dirner A. Dittler I. Gyoma. Döbi I. Kispeszt. Dobos Á. Dómy L. Miskolc. Dörfler J. Drexler I. Eberhard J. Mucsi. Edelstein B. Éles K. Sümeg. Faragó J. Pápa. Farkas A. Farkas D. Dóka. Gaál L. Gálos R. Győr. Gelety E. Gerencsér F. Glatz E. Glózer B. Glózer J. Gombás G. Göndös J. Görög I. Hajdu L. Hajós E. Hammer K. Hamza D. Heinrich J. Heller R. Baja (8 K). Hilberth K. Horváth Gy. Horváth I. Horváth K. (4 K). Horváth K. Pannonhalma. Hublik J. Illés L. Imreh E. Jávor A. Jenei J. Jób J. Juhász M. Kacsina I. Kaffan G. Magyaróvár. Kapi Gy. Sopron. Karai S. Debrecen. Kardos G. Kardoss G. Kacsák Ö. Kassuba D. Szentgotthárd (4 K). Kántor M. Kiscigánd. Károssy G. Kárpáti K. Túrje. Kecskés P. Kedves M. Kelemen G. Kellemen K. Sümeg. Keller J. Bánhida. Kéz A. Kiefer V. Kimmel A. Kiss G. Klacsó J. Knapp A. Knieszner B. Kohlbach B. Kokovay L. Kolb Ö. Vasvár. Konkoly M. Koschovitz Gy. Kovács F. Jászárokszallás. Kovács I. Kovács J. B. Kovács J. Kovács Gy. Krix M. Kroller M. Zalaapáti. Krompaszky M. Kronstein B. Debrecen. Kröbl L. Kupi F. (4 K). Latzkó H. (6 K). Láczer I. Lettner J. Lévy J. Lovas M. J. Lukacsics P. Lux B. Körmend. Lux Gy. Madarász L. Magyaróvár. Mattyasovszky K. Esztergom. Mayer G. Mátés K. Mátrai R. Székesfehérvár. Mezei B. Metzinger L. Győr. Mittl F. Elek. Molecz D. Molnár I. Budaörs. Molnár J. Morosits J. Moussong G. Mozsgay S. Nagy Gy. Debrecen. Nagy Gy. Fadd. Nagy Gy. Ordas. Nagy J. Debrecen. Nagy P. Nagy Zs. Debrecen. Nánay B. Debrecen. Neuhold Ö. Zirc. Németh V. Szabolcsbányatelep. Niedermüller T. Oláh K. Paál I. Jászárokszallás. Pásztor J. Pásztor L. Pekár L. Újdiósgyőr. Pethő E. Polesinszky B. Polesinszky J. Posch Zs. Keszthely. Prochaska F. Prochaska L. Puskás A. Radnayné Vámosy I. (6 K). Rakonczai M. Reichenbach I. Reisz I. Révész E. Rojko J. Rolkó Gy. Roseth A. Rozsondai M.

Sajtós K. Sághy L. Schaffhauser J. Schandl M. Schrenk K. Schreyer A. Schultheisz V. Simonffy J. Szombathely. Snašel F. Straky H. Sütő J. Szabó G. G. Szabó K. Szakszon G. Szalóki R. Szatmári A. Szántó L. Szepessy I. Ozd. Székely K. Székely K. Baja. Szigethy E. Szilárdfy E. Szinok Z. Erzsébetfalva. Szlamka A. Körmend. Szobry J. Szombathy I. Jászberény. Szöör L. Takács B. Tatár I. Tiefbrunner E. Tóth F. Tóth F. Tóth N. Tömörkényi D. Szarvas (6 K). Ujváry K. Pécs. Urbán G. Vadas J. Vadász E. Varga A. Vargha T. Gyöngyös. Varsányi F. Eger. Vasenszky G. Vass J. Vánkos J. Nagykanizsa (4 K). Vámi J. Vicsay L. Vladár P. G. Vőő I. Walther B. Windischmann J. Zalai M. Zirc (4 K). Zathureczky J. Ziegler Gy. Zolnay A. Zübeir H. Zsigmond G. Erzsébetfalva. Zsigmond L.

1923-ra: Berkes O. Keszthely. Béres J. Nagykanizsa. Bonkáló S. Csanády S. Sárbogárd. Dittler I. Gyoma (2 K). Dobó I. Kispeszt. Görög I. Heinrich J. Hilberth K. Horváth K. Illés L. Kaffan G. Magyaróvár. Kassuba D. Szentgotthárd (6 K). Kántor M. Kiscigánd. Kárpáti K. Túrje. Kéz A. Keller J. Bánhida. Kiss G. Kovács F. Jászárokszállás. Kroller M. Zalaapáti (4 K). Kronstein B. Debrecen. Kupi F. Latzkó H. (4 K). Lux Gy. Mattyasovszky K. Esztergom. Molnár J. (6 K). Nagy Gy. Ordas. Nagy J. Debrecen. Németh K. Németh R. Zalaapáti. Pekár L. Újdiósgyőr. Pethő E. Révész E. Szlamka A. Körmend. Szombathy I. Jászberény. Ujváry K. Pécs. Vargha T. Gyöngyös. Vankós J. Nagykanizsa (6 K).

1924-re: Baros Gy. Bonkáló S. (2 K). Béres J. Nagykanizsa. Frank A. (2 K). Horváth K. Kántor M. Kiscigánd. Kiss G. Kovács F. Jászárokszállás. Kupi F. Nagy Gy. Ordas (4 K). Nagy J. Debrecen. Odor H. Pekár L. Újdiósgyőr. Pethő E. Révész E. Szlamka A. Körmend.

1925-re: Baros Gy. Béres J. Nagykanizsa. Horváth K. (6 K). Kántor M. Kiscigánd. Kiss G. Kovács F. Jászárokszállás. Kupi F. (6 K). Odor H. Pekár L. Újdiósgyőr. Révész E. Szlamka A. Körmend (2 K).

1926-ra: Béres J. Nagykanizsa. Kántor M. Kiscigánd (6 K). Kovács F. Jászárokszállás (4 K). Révész E.

1926—29-re: Kiss G.

1926—30-ra: Pekár L. Újdiósgyőr.

Kérelem. A tagdíjakat az első füzethez csatolt postatakarékpénztári befizető lappal díjtalanul lehet befizetni. Aki utalványt használ, csatoljon 1 K kézbesítési díjat is. Lakásváltozás nálam jelentendő. *Előfizetők ügyei a Franklin-Társulathoz tartoznak.*

Dr. Bozóky Endre,

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros.
Budapest, 11., Hunyadi János-út 31.